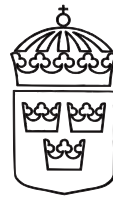

Regeringens proposition 2009/10:52

Nya domförhetsregler för en effektivare
Europadomstol

Prop.
2009/10:52

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 5 november 2009

Beatrice Ask

Anders Borg
(Justitiedepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att riksdagen godkänner protokoll nr 14a till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Genom protokollet ändras domförhetsreglerna för den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) i syfte att möjliggöra en effektivisering av förfarandet hos domstolen i avvaktan på att protokoll nr 14, som tidigare har godkänts av riksdagen, ska träda i kraft. De ändrade reglerna innebär att kommittéer med tre domare kan döma i mer rutinartade mål och att en enskild domare i enklare fall kan besluta att mål inte ska tas upp till prövning i sak eller avskryva mål. Enligt nuvarande ordning krävs i dessa fall sju respektive tre domare.

Vidare föreslås att riksdagen godkänner en förklaring om förtida tillämpning av protokoll nr 14a, för att domstolen snarast möjligt ska kunna tillämpa reglerna i mål mot Sverige.

Som en följd av ett godkännande av protokoll nr 14a föreslås också en ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Lagändringen föreslås träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.....	4
3	Ärendet och dess beredning.....	9
4	Åtgärder för att öka domstolens effektivitet.....	9
5	Ett nytt initiativ för ökad effektivitet.....	10
6	Överväganden.....	12
7	Ikraftträdande m.m.	13
8	Ekonomiska konsekvenser.....	13
Bilaga 1	Protokoll nr 14a.....	14
Bilaga 2	Lagförslaget i utkastet till proposition.....	24
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna.....	25
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 november 2009...26	

Regeringen föreslår att riksdagen

1. godkänner protokoll nr 14a till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna,

2. godkänner en sådan förklaring om förtida tillämpning av protokoll nr 14a som avses i artikel 7 i protokollet,

3. antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Prop. 2009/10:52

Härigenom föreskrivs att lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna¹ samt bilagan till lagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Som lag här i landet *skall* gälla den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

– med de ändringar som gjorts genom *tilläggsprotokoll* nr 11 till konventionen, och

– med de tillägg som gjorts genom tilläggsprotokollen nr 1, 4, 6, 7 och 13 till konventionen.

Konventionens och tilläggsprotokollens engelska och franska originaltexter, efter de ändringar och tillägg som nämns i första stycket, finns tillsammans med en svensk översättning intagna som en bilaga till denna lag.

Föreslagen lydelse

Som lag här i landet *ska* gälla den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

– med de ändringar som gjorts genom *ändringsprotokoll* nr 11 och *14a* till konventionen, och

---

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Lagen omtryckt 1998:712.
Senaste lydelse 2003:74 (jfr 2003:474).

Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

-----

Article 25 – Registry, legal secretaries and rapporteurs

Article 25 – Greffe, référendaires et rapporteurs

Artikel 25 – Kansli, föredragande jurister och rapportörer

1. The Court shall have a registry, the functions and organisation of which shall be laid down in the rules of the Court. The Court shall be assisted by legal secretaries.

1. La Cour dispose d'un greffe dont les tâches et l'organisation sont fixées par le règlement de la Cour. Elle est assistée de référendaires.

1. Domstolen ska ha ett kansli vars uppgifter och organisation ska fastställas i domstolens arbetsordning. Domstolen ska biträddas av jurister som föredragande.

2. When sitting in a single-judge formation, the Court shall be assisted by rapporteurs who shall function under the authority of the President of the Court. They shall form part of the Court's registry.

2. Lorsqu'elle siège en formation de juge unique, la Cour est assistée de rapporteurs qui exercent leurs fonctions sous l'autorité du président de la Cour. Ils font partie du greffe de la Cour.

2. När domstolen består av en enskild domare ska den biträddas av rapportörer som ska fungera under domstolens ordförande. De ska ingå i domstolens kansli.

Article 27 – Single-judge formation, committees, Chambers and Grand Chamber

Article 27 – Formations de juge unique, comités, Chambres et Grande Chambre

Artikel 27 – Enskilda domare, kommittéer, kamrar och stor samsammansättning ("Grand Chamber")

1. To consider cases brought before it, the Court shall sit in a single-judge forma-

1. Pour l'examen des affaires portées devant elle, la Cour siège en formations

1. Domstolen ska vid handläggningen av mål som förelagts den bestå av en enskild

² Senaste lydelse 2003:74 (jfr 2003:474).

tion, in committees of three judges, in Chambers of seven judges and in a Grand Chamber of seventeen judges. The Court's Chambers shall set up committees for a fixed period of time.

de juge unique, en comités de trois juges, en Chambres de sept juges et en une Grande Chambre de dix-sept juges. Les Chambres de la Cour constituent les comités pour une période déterminée.

domare, kommittéer sammansatta av tre ledamöter, kamrar sammansatta av sju ledamöter och stor sammansättning med sju ledamöter. Domstolens kamrar ska tillsätta kommittéer för en bestämd tid.

2. When sitting as a single judge, a judge shall not examine any application against the High Contracting Party in respect of which that judge has been elected.

2. Un juge siégeant en tant que juge unique n'examine aucune requête introduite contre la Haute Partie contractante au titre de laquelle ce juge a été élu.

2. Den som tjänstgör som enskild domare får inte handlägga ett klagomål mot den höga fördragsslutande part för vilken han eller hon har valts.

3. There shall sit as an *ex officio* member of the Chamber and the Grand Chamber the judge elected in respect of the State Party concerned or, if there is none or if he is unable to sit, a person of its choice who shall sit in the capacity of judge.

3. Le juge élu au titre d'un Etat Partie au litige est membre de droit de la Chambre et de la Grande Chambre ; en cas d'absence de ce juge, ou lorsqu'il n'est pas en mesure de siéger, cet Etat Partie désigne une personne qui siège en qualité de juge.

3. Den ledamot som valts för den stat som är part i ett mål eller, om det inte finns någon sådan eller om denne inte kan delta, en person som staten utser, ska sitta med som självskriven ledamot i kammaren och vid prövning av mål i stor sammansättning.

4. The Grand Chamber shall also include the President of the Court, the Vice-Presidents, the Presidents of the Chambers and other judges chosen in accordance with the rules of the Court. When a case is referred to the Grand Chamber under Article 43, no judge from the Chamber which rendered the judgment shall sit in the

4. Font aussi partie de la Grande Chambre, le président de la Cour, les vice-présidents, les présidents des chambres et d'autres juges désignés conformément au règlement de la Cour. Quand l'affaire est déférée à la Grande Chambre en vertu de l'article 43, aucun juge de la Chambre qui a rendu l'arrêt ne peut y sié-

4. Domstolen i stor sammansättning ska även innefatta domstolens ordförande, vice ordförande, ordförande i kamrarna och andra ledamöter som valts enligt domstolens arbetsordning. När ett mål hänskjutits till domstolen i stor sammansättning enligt artikel 43, får ingen ledamot från den kammare som meddelat domen

Grand Chamber, with the exception of the President of the Chamber and the judge who sat in respect of the State Party concerned.

ger, à l'exception du président de la Chambre et du juge ayant siégé au titre de l'Etat Partie intéressé.

delta, med undantag av kammarens ordförande och den ledamot som satt som domare för den stat som var part i målet.

Article 28 – Competences of single judges and of committees

Article 28 – Compétence des juges uniques et des comités

Artikel 28 – Enskilda domares och kommittéers behörighet

1. A single judge may declare inadmissible or strike out of the Court's list of cases an application submitted under Article 34, where such a decision can be taken without further examination.

1. Un juge unique peut déclarer une requête introduite en vertu de l'article 34 irrecevable ou la rayer du rôle lorsqu'une telle décision peut être prise sans examen complémentaire.

1. En enskild domare får avvisa eller avskrika ett enskilt klagomål enligt artikel 34, om ett sådant beslut kan fattas utan ytterligare prövning.

2. The decision shall be final.

2. La décision est définitive.

2. Beslutet är slutgiltigt.

3. If the single judge does not declare an application inadmissible or strike it out, that judge shall forward it to a committee or to a Chamber for further examination.

3. Si le juge unique ne déclare pas une requête irrecevable ou ne la raze pas du rôle, ce juge la transmet à un comité ou à une Chambre pour examen complémentaire.

3. Om den enskilde domaren inte avvisar eller avskriver ett enskilt klagomål, ska han eller hon hänskjuta det till en kommitté eller till en kammare för vidare prövning.

4. In respect of an application submitted under Article 34, a committee may, by a unanimous vote,

4. Un comité saisi d'une requête individuelle introduite en vertu de l'article 34 peut, par vote unanime,

4. Vad gäller ett enskilt klagomål enligt artikel 34 får en kommitté enhälligt

a) declare it inadmissible or strike it out of its list of cases, where such decision can be taken without further examination; or

a) la déclarer irrecevable ou la rayer du rôle lorsqu'une telle décision peut être prise sans examen complémentaire ; ou

a) avvisa eller avskrika klagomålet, när beslut kan fattas utan ytterligare prövning, eller

b) declare it admissible and render at the same time a judgment on the merits, if the underlying question in the case, concerning the interpretation or the application of the Convention or the Protocols thereto, is already the subject of well-established case-law of the Court.

b) la déclarer recevable et rendre conjointement un arrêt sur le fond lorsque la question relative à l'interprétation ou à l'application de la Convention ou de ses Protocoles qui est à l'origine de l'affaire fait l'objet d'une jurisprudence bien établie de la Cour.

b) ta upp klagomålet till prövning och samtidigt besluta dom, om den underliggande frågan i målet avseende tolkningen eller tillämpningen av konventionen eller protokollen till denna redan är föremål för domstolens väl befästa praxis.

5. Decisions and judgments under paragraph 4 shall be final.

5. Les décisions et arrêts prévus au paragraphe 4 sont définitifs.

5. Beslut och domar enligt punkt 4 är slutgiltiga.

6. If the judge elected in respect of the High Contracting Party concerned is not a member of the committee, the committee may at any stage of the proceedings invite that judge to take the place of one of the members of the committee, having regard to all relevant factors, including whether that Party has contested the application of the procedure under paragraph 4.b.

6. Si le juge élu au titre de la Haute Partie contractante partie au litige n'est pas membre du comité, ce dernier peut, à tout moment de la procédure, l'inviter à siéger en son sein en lieu et place de l'un de ses membres, en prenant en compte tous facteurs pertinents, y compris la question de savoir si cette Partie a contesté l'application de la procédure du paragraphe 4.b.

6. Om den ledamot som valts för den höga fördragsslutande part som är part i ett mål inte är ledamot i kommittén, kan kommittén när som helst under förfarandet ge honom eller henne tillfälle att inta en av kommittéledamöternas platser med beaktande av alla relevanta omständigheter, däribland om den parten har bestridit tillämpningen av det förfarande som avses i punkt 4 b.

I maj 2004 antog Europarådets ministerkommitté ändringsprotokoll nr 14 till den europeiska konventionen den 4 november 1950 om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen). Protokollet innebär att konventionen ändras i syfte att effektivisera den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna (Europadomstolen) mot bakgrund av domstolens ständigt ökande målbalanser. Ryssland, som enda medlemsstat, har ännu inte ratificerat protokoll nr 14 varför det inte kunnat träda i kraft. I avvaktan på att Ryssland ska ratificera protokollet har det inom Europarådet utarbetats ett nytt ändringsprotokoll – protokoll nr 14a.

Europarådets ministerkommitté antog ändringsprotokoll nr 14a den 12 maj 2009. Den 27 maj 2009 öppnades protokollet för undertecknande. Protokollet har hittills ratificerats av sju stater (bl.a. Danmark och Norge) och trädde i kraft den 1 oktober 2009. Regeringen beslutade den 8 oktober 2009 att Sverige ska underteckna protokollet med förbehåll för ratifikation (dnr UF2009/67433/FMR). Protokollet undertecknades den 19 oktober 2009.

De engelska och franska texterna till protokollet, vilka har samma giltighet, samt en översättning till svenska finns i *bilaga 1*. De artiklar i Europakonventionen som ändras genom protokoll nr 14a finns på engelska, franska och svenska i propositionens lagförslag. Allt material som rör protokollet och konventionen är tillgängligt på Europarådets webbplats på Internet (www.coe.int).

Ett utkast till denna proposition har remitterats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena är tillgängliga i Regeringskansliet (dnr Ju2009/7883/L6).

4 Åtgärder för att öka domstolens effektivitet

Sedan Europakonventionen trädde i kraft år 1953 har den justerats ett flertal gånger. Den största förändringen skedde genom ändringsprotokoll nr 11, som trädde i kraft den 1 november 1998. Då inrättades en heltidsarbetande domstol, som ersatte den tidigare kommissionen och domstolen. Reformen medförde att fler mål avgjordes. Till följd av det stora inflödet av nya mål ökade ändå den ineliggande balansen av oavgjorda mål med oroväckande hastighet. Mot den bakgrunden stod det klart att nya åtgärder var nödvändiga för att ytterligare effektivisera domstolen.

Det första steget mot en ny reform togs vid en ministerkonferens som hölls i Rom i november 2000. Ett resultat av det arbete som då påbörjades blev ändringsprotokoll nr 14 till Europakonventionen, vilket ministerkommittén antog vid sin 114:e session den 12 och 13 maj 2004.

Ändringsprotokoll nr 14 innebär en effektivisering av förfarandet hos Europadomstolen, bl.a. genom ändringar av domstolens domförhållningsregler. Kommittéer med tre domare ska kunna döma i mer rutinartade mål och en enskild domare ska i enklare fall kunna besluta att mål inte ska tas upp till prövning i sak eller avskriva mål. Enligt nuvarande ordning krävs

i dessa fall sju respektive tre domare. Vidare innebär protokollet att domstolen, med vissa förbehåll, ska avvisa klagomål om den anser att klaganden inte har lidit avsevärt men av det påstådda konventionsbrottet. Utöver dessa ändringar för att öka domstolens effektivitet innehåller protokollet bl.a. en rättslig grund som gör det möjligt för EU att ansluta sig till Europakonventionen.

Samtliga Europarådets 47 medlemsstater har undertecknat protokoll nr 14 och alla utom en stat – Ryssland – har ratificerat protokollet. För att protokollet ska träda i kraft krävs ratifikation av samtliga medlemsstater. Att Ryssland inte har ratificerat protokoll nr 14 innebär således att de nödvändiga åtgärder som följer av protokollet och som syftar till att avlasta och effektivisera domstolen ännu inte har kunnat vidtas, trots att det förlutit mer än fem år sedan ministerkommittén antog protokollet.

Den 10 november 2005 antog riksdagen regeringens proposition Ändringsprotokoll till Europakonventionen – en effektivare Europadomstol (prop. 2004/05:167, bet. 2005/06:KU6, rskr. 2005/06:16, SFS 2005:816). Vid den tidpunkten hade flera medlemsstater ännu inte ratificerat protokoll nr 14. Det beslutades därför att lagändringen skulle träda i kraft den dag regeringen bestämmer. Eftersom protokollet ännu inte har trätt i kraft har inte heller de beslutade lagändringarna kunnat träda i kraft.

5 Ett nytt initiativ för ökad effektivitet

Mot bakgrund av Europadomstolens ansträngda arbetssituation (målbalansen överstiger numera 115 000 mål) och Rysslands uteblivna ratifikation av protokoll nr 14 tog Sverige initiativ till att få till stånd en tillämpning av någon eller några bestämmelser i protokollet i avvaktan på att det skulle träda i kraft. Frågan väcktes vid Europarådets folkrättskommittés (CAHDI) möte i London den 7–8 oktober 2008 och diskuterades sedan i Strasbourg mellan det svenska ordförandeskapet i Europarådets ministerkommitté, Europarådets sekretariat och Europadomstolens kansli.

Ställföreträdarkommittén beslutade den 19 november 2008 – efter ett förslag från Sveriges representation i Strasbourg – att ge ett mandat till styrkommittén för mänskliga rättigheter (CDDH) att överväga frågan. Enligt mandatet skulle CDDH ge sin syn på om det är lämpligt att låta domstolen få tillämpa vissa av de procedurer i protokoll nr 14 som syftar till att förbättra domstolens möjligheter att avgöra mål och i så fall hur detta kunde ske. De procedurer som särskilt avsågs var enskilda domares behörighet att avvisa och avskryva mål i enklare fall och tredomarkommittéernas behörighet att avgöra mål i sak när det redan finns en klar praxis från domstolen. Ställföreträdarkommittén gav dessutom CAHDI i uppdrag att från ett allmänt folkrättsligt perspektiv ge sin syn på saken, bl.a. för att säkerställa att en lösning inte skulle komma i konflikt med Wienkonventionen om traktaträtten (Wienkonventionen).

Mot bakgrund av bl.a. CAHDI:s synpunkter föreslog CDDH två alternativa lösningar:

1. en provisorisk tillämpning av delar av protokoll nr 14 med stöd av artikel 25 i Wienkonventionen efter ensidiga deklARATIONER från medlemsstaterna och

2. ett nytt protokoll med delvis samma innehåll som protokoll nr 14 men som inte kräver ratifikation av alla medlemsstater för att träda i kraft (CDDH(2008)014 Addendum I, CM(2009)56 addendum och CDDH(2009)007 Addendum I).

De två lösningarna ger samma resultat och tanken är att medlemsstaterna ska kunna välja alternativ. De bestämmelser i protokoll nr 14 som därigenom kan tillämpas är artiklarna 4, 6 (såvitt avser bestämmelserna om enskilda domare), 7 och 8.

Vid Europarådets ministermöte i Madrid den 12 maj 2009 antogs protokoll nr 14a (CM(2009)PV Addendum 1, bilagorna 1–2). I anslutning till ministermötet hölls samma dag ett s.k. statspartsmöte med de till Europakonventionen anslutna staterna, vid vilket en samstämmig överenskommelse antogs. Överenskommelsen innebär att behörigheten för enskilda domare och för tredomarkommittéer som följer av protokoll nr 14 får tillämpas provisoriskt i förhållande till de medlemsstater som uttrycker sitt godkännande till detta genom en deklARATION till Europarådets generalsekreterare (ECHR/Conf(2009)003, punkt 5 och CM(2009)71 rev2).

Flera länder har redan lämnat in en deklARATION till Europarådets generalsekreterare om att man godkänner en provisorisk tillämpning av de två procedurreglerna i mål mot landet. Protokoll nr 14a har, som framgår ovan, hittills ratificerats av sju stater.

De ändringar av Europakonventionen som de alternativa lösningarna innebär avser två delar. För det första innefattar ändringarna en förstärkning av domstolens möjlighet att sålla bland inkommande klagomål. Detta sker genom att enskilda domare får behörighet att avvisa eller avskryva klagomål, om ett sådant beslut kan fattas utan ytterligare prövning. Domarna biträds i dessa fall av s.k. rapportörer, som ingår i domstolens kansli och tjänstgör direkt under domstolens ordförande. För det andra innefattar ändringarna åtgärder för att hantera återkommande klagomål avseende samma fråga. Detta sker genom att kommittéernas behörighet utvidgas. En kommitté får, om alla tre ledamöter är eniga om det, ta upp ett klagomål till prövning och samtidigt avgöra det i sak genom dom, om frågan i målet redan har besvarats i domstolens väl befästa praxis.

Tillämpningen av de nya reglerna beräknas kunna innebära en effektivitetsvinst för domstolen på omkring 20–25 procent.

Regeringens förslag: Riksdagen godkänner ändringsprotokoll nr 14a till Europakonventionen och en sådan förklaring om förtida tillämpning som avses i artikel 7 i protokollet.

De ändringar av Europakonventionen som protokollet innebär ska införlivas med svensk rätt genom en ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Förslagen i utkastet till proposition överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft några invändningar mot förslagen.

Skälen för regeringens förslag: Genom ändringarna i Europakonventionens domförhållningsregler förbättras Europadomstolens möjligheter att på ett effektivt och ändamålsenligt sätt hantera de klagomål som domstolen tar emot. Mot bakgrund av den kraftigt ökade arbetsbörda som sedan ett flertal år har präglat domstolens arbete, är det angeläget att den nu aktuella reformen kan genomföras gentemot så många medlemsstater som möjligt och så snart som möjligt. Båda lösningarna för att få till stånd en förtida tillämpning av vissa av bestämmelserna i protokoll nr 14 bedöms kräva riksdagens godkännande. För svensk del bedöms en ratifikation av protokoll nr 14a vara att föredra framför en deklaration. Sverige bör därför ratificera protokollet.

Protokoll nr 14a har trätt i kraft den 1 oktober 2009. Enligt huvudregeln i protokollet skulle det därför träda i kraft i förhållande till Sverige den första dagen i den månad som följer efter utgången av en tid om tre månader räknat från den dag då Sverige har uttryckt sitt samtycke till att vara bundet av protokollet. Genom att avge en förklaring enligt artikel 7 om provisorisk tillämpning av protokollet skulle de nya bestämmelserna kunna börja tillämpas i förhållande till Sverige redan den första dagen i den månad som följer efter den dag då Sverige har avgett en sådan förklaring. Mot bakgrund av att Sverige har varit initiativtagare till reformen, bör protokollet tillämpas i förhållande till Sverige så snart som möjligt. Enligt regeringens mening bör därför även en förklaring om förtida tillämpning av protokollet avges.

De nya bestämmelserna kommer att tillämpas på alla de mål mot Sverige som är anhängiga vid domstolen när protokollet börjar tillämpas i förhållande till Sverige.

Regeringens förslag: Den föreslagna lagändringen ska träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Förslaget i utkastet till proposition överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna har inte haft något att invända mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: Vid tidpunkten för riksdagens beslut är det oklart när ratificeringsinstrumentet kommer att deponeras hos Europarådets generalsekreterare och när en förklaring enligt artikel 7 i protokoll nr 14a kan avges. Den föreslagna lagändringen bör därför träda i kraft den dag regeringen bestämmer.

Protokoll nr 14a är uttryckligen tänkt att vara en tillfällig lösning. Enligt artikel 9 upphör protokollet att gälla från och med den dag då protokoll nr 14 träder i kraft. För det fall att protokoll nr 14 träder i kraft har nödvändiga lagändringar redan antagits av riksdagen genom lagen (2005:816) om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Genom den lagen ändras bl.a. bilagan till den ursprungliga lagen (som innehåller en konsoliderad version av Europakonventionen) så att den stämmer överens med protokoll nr 14. Den lagen träder i kraft den dag som regeringen bestämmer. När regeringen meddelar föreskrifter om att 2005 års lag ska träda i kraft kommer de nu föreslagna ändringarna automatiskt att upphöra.

8 Ekonomiska konsekvenser

Regeringens förslag innebär att de ändringar i Europadomstolens domförhållningsregler som gjorts genom protokoll nr 14a till konventionen införlivas i svensk rätt. Detta bedöms inte leda till några ökade kostnader för det allmänna.

Protocol n° 14bis to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms

Protocole n° 14bis à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales

Protokoll nr 14a till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Preamble

Préambule

Ingress

The member States of the Council of Europe, signatories to this Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as “the Convention”),

Les Etats membres du Conseil de l'Europe, signataires du présent Protocole à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950 (ci-après dénommée « la Convention »),

Europarådets medlemsstater, som har undertecknat detta protokoll till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad *konventionen*),

Having regard to Protocol No. 14 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, amending the control system of the Convention, opened for signature by the Committee of Ministers of the Council of Europe in Strasbourg on 13 May 2004;

Eu égard au Protocole n° 14 à la Convention de sauvegarde des Droits de l'Homme et des Libertés fondamentales, amendant le système de contrôle de la Convention, ouvert à la signature par le Comité des Ministres du Conseil de l'Europe à Strasbourg le 13 mai 2004 ;

som beaktar protokoll nr 14 till konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna avseende förändring av det övervakningssystem som upprättats genom konventionen, vilket öppnades för undertecknande av Europarådets ministerkommitté i Strasbourg den 13 maj 2004,

Having regard to Opinion No. 271 (2009), adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 30 April 2009;

Eu égard à l'Avis n° 271 (2009), adopté par l'Assemblée parlementaire du Conseil de l'Europe le 30 avril 2009 ;

som beaktar utlåtande nr 271 (2009) som antogs av Europarådets parlamentariska församling den 30 april 2009,

Considering the urgent need to introduce certain additional procedures to the Convention in order to maintain and improve the efficiency of its control system for the long term, in the light of the continuing increase in the workload of the European Court of Human Rights and the Committee of Ministers of the Council of Europe;

Considering, in particular, the need to ensure that the Court can continue to play its pre-eminent role in protecting human rights in Europe,

Have agreed as follows:

Article 1

In relation to High Contracting Parties to the Convention which are bound by this Protocol, the Convention shall read as provided in Articles 2 to 4.

Article 2

1. The title of Article 25 of the Convention shall read as follows:

“**Article 25 – Registry, legal secretaries and rapporteurs**”

Considérant la nécessité urgente d'introduire certaines procédures additionnelles dans la Convention afin de maintenir et de renforcer l'efficacité à long terme de son système de contrôle, à la lumière de l'augmentation continue de la charge de travail de la Cour européenne des droits de l'homme et du Comité des Ministres du Conseil de l'Europe ;

Considérant en particulier la nécessité de veiller à ce que la Cour puisse continuer à jouer son rôle prééminent dans la protection des droits de l'homme en Europe,

Sont convenus de ce qui suit :

Article 1

Pour les Hautes Parties contractantes à la Convention qui sont liées par le présent Protocole, la Convention se lit suivant les dispositions des articles 2 à 4.

Article 2

1. Le titre de l'article 25 de la Convention se lit comme suit :

« **Article 25 – Greffe, référendaires et rapporteurs** »

som beaktar det angelägna behovet att införa vissa ytterligare förfaranden i konventionen i syfte att upprätthålla och förbättra övervakningssystemets långsiktiga effektivitet mot bakgrund av den ständigt ökande arbetsbördan för Europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna och Europarådets ministerkommitté,

som särskilt beaktar vikten av att säkerställa att domstolen kan bibehålla sin framträdande roll i skyddet för mänskliga rättigheter i Europa,

har kommit överens om följande.

Artikel 1

När det gäller de höga fördragsslutande parter i konventionen som är bundna av detta protokoll ska konventionen ha den lydelse som ges i artiklarna 2–4.

Artikel 2

1. Rubriken i artikel 25 i konventionen ska ha följande lydelse:

”**Artikel 25 – Kansli, föredragande jurister och rapportörer**”

2. A new paragraph 2 shall be added at the end of Article 25 of the Convention, which shall read as follows:

“2. When sitting in a single-judge formation, the Court shall be assisted by rapporteurs who shall function under the authority of the President of the Court. They shall form part of the Court’s registry.”

Article 3

1. The title of Article 27 of the Convention shall read as follows:

“Article 27 – Single-judge formation, committees, Chambers and Grand Chamber”

2. Paragraph 1 of Article 27 of the Convention shall read as follows:

“1. To consider cases brought before it, the Court shall sit in a single-judge formation, in committees of three judges, in Chambers of seven judges and in a Grand Chamber of seventeen judges. The Court’s Chambers shall set up committees for a fixed period of time.”

2. Un nouveau paragraphe 2 est ajouté à la fin de l’article 25 de la Convention, dont le libellé est :

« 2. Lorsqu’elle siège en formation de juge unique, la Cour est assistée de rapporteurs qui exercent leurs fonctions sous l’autorité du président de la Cour. Ils font partie du greffe de la Cour. »

Article 3

1. Le titre de l’article 27 de la Convention se lit comme suit :

« Article 27 – Formations de juge unique, comités, Chambres et Grande Chambre »

2. Le paragraphe 1 de l’article 27 de la Convention se lit comme suit :

« 1. Pour l’examen des affaires portées devant elle, la Cour siège en formations de juge unique, en comités de trois juges, en Chambres de sept juges et en une Grande Chambre de dix-sept juges. Les Chambres de la Cour constituent les comités pour une période déterminée. »

2. I slutet av artikel 25 i konventionen ska en ny punkt 2 med följande lydelse läggas till:

”2. När domstolen består av en enskild domare ska den biträddas av rapportörer som ska fungera under domstolens ordförande. De ska ingå i domstolens kansli.”

Artikel 3

1. Rubriken i artikel 27 i konventionen ska ha följande lydelse:

”Artikel 27 – Enskilda domare, kommittéer, kamrar och stor sammansättning (”Grand Chamber”)”

2. Punkt 1 i artikel 27 i konventionen ska ha följande lydelse:

”1. Domstolen ska vid handläggningen av mål som förelagts den bestå av en enskild domare, kommittéer sammansatta av tre ledamöter, kamrar sammansatta av sju ledamöter och stor sammansättning med sjutton ledamöter. Domstolens kamrar ska tillsätta kommittéer för en bestämd tid.”

3. A new paragraph 2 shall be inserted in Article 27 of the Convention, which shall read as follows:

“2. When sitting as a single judge, a judge shall not examine any application against the High Contracting Party in respect of which that judge has been elected.”

4. Paragraphs 2 and 3 of Article 27 of the Convention shall become paragraphs 3 and 4 respectively.

Article 4

Article 28 of the Convention shall read as follows:

“Article 28 – Competences of single judges and of committees

1. A single judge may declare inadmissible or strike out of the Court’s list of cases an application submitted under Article 34, where such a decision can be taken without further examination.

2. The decision shall be final.

3. If the single judge does not declare an application inadmissible or strike it out,

3. Un nouveau paragraphe 2 est inséré dans l’article 27 de la Convention, dont le libellé est :

« 2. Un juge siégeant en tant que juge unique n’examine aucune requête introduite contre la Haute Partie contractante au titre de laquelle ce juge a été élu. »

4. Les paragraphes 2 et 3 de l’article 27 de la Convention deviennent respectivement les paragraphes 3 et 4.

Article 4

L’article 28 de la Convention se lit comme suit :

« Article 28 – Compétence des juges uniques et des comités

1. Un juge unique peut déclarer une requête introduite en vertu de l’article 34 irrecevable ou la rayer du rôle lorsqu’une telle décision peut être prise sans examen complémentaire.

2. La décision est définitive.

3. Si le juge unique ne déclare pas une requête irrecevable ou ne la rayer pas du rôle,

3. I artikel 27 i konventionen ska en ny punkt 2 med följande lydelse läggas till:

”2. Den som tjänstgör som enskild domare får inte handlägga ett klagomål mot den höga fördragsslutande part för vilken han eller hon har valts.”

4. De nuvarande punkterna 2 och 3 i artikel 27 i konventionen ska betecknas 3 och 4.

Artikel 4

Artikel 28 i konventionen ska ha följande lydelse:

”Artikel 28 – Enskilda domares och kommittéers behörighet

1. En enskild domare får avvisa eller avskryva ett enskilt klagomål enligt artikel 34, om ett sådant beslut kan fattas utan ytterligare prövning.

2. Beslutet är slutgiltigt.

3. Om den enskilde domaren inte avvisar eller avskriver ett enskilt klagomål, ska

that judge shall forward it to a committee or to a Chamber for further examination.

ce juge la transmet à un comité ou à une Chambre pour examen complémentaire.

han eller hon hänskjuta det till en kommitté eller till en kammare för vidare prövning.

4. In respect of an application submitted under Article 34, a committee may, by a unanimous vote,

4. Un comité saisi d'une requête individuelle introduite en vertu de l'article 34 peut, par vote unanime,

4. Vad gäller ett enskilt klagomål enligt artikel 34 får en kommitté enhälligt

a) declare it inadmissible or strike it out of its list of cases, where such decision can be taken without further examination; or

a) la déclarer irrecevable ou la rayer du rôle lorsqu'une telle décision peut être prise sans examen complémentaire ; ou

a) avvisa eller avskrivna klagomålet, när beslut kan fattas utan ytterligare prövning, eller

b) declare it admissible and render at the same time a judgment on the merits, if the underlying question in the case, concerning the interpretation or the application of the Convention or the Protocols thereto, is already the subject of well-established case-law of the Court.

b) la déclarer recevable et rendre conjointement un arrêt sur le fond lorsque la question relative à l'interprétation ou à l'application de la Convention ou de ses Protocoles qui est à l'origine de l'affaire fait l'objet d'une jurisprudence bien établie de la Cour.

b) ta upp klagomålet till prövning och samtidigt besluta dom, om den underliggande frågan i målet avseende tolkningen eller tillämpningen av konventionen eller protokollen till denna redan är föremål för domstolens väl befästa praxis.

5. Decisions and judgments under paragraph 4 shall be final.

5. Les décisions et arrêts prévus au paragraphe 4 sont définitifs.

5. Beslut och domar enligt punkt 4 är slutgiltiga.

6. If the judge elected in respect of the High Contracting Party concerned is not a member of the committee, the committee may at any stage of the proceedings invite that judge to take the place of one of the members of the committee, having

6. Si le juge élu au titre de la Haute Partie contractante partie au litige n'est pas membre du comité, ce dernier peut, à tout moment de la procédure, l'inviter à siéger en son sein en lieu et place de l'un de ses membres, en prenant en compte tous fac-

6. Om den ledamot som valts för den höga fördragslutande part som är part i ett mål inte är ledamot i kommittén, kan kommittén när som helst under förfarandet ge honom eller henne tillfälle att inta en av kommittéledamöternas platser med

regard to all relevant factors, including whether that Party has contested the application of the procedure under paragraph 4.b.”

teurs pertinents, y compris la question de savoir si cette Partie a contesté l'application de la procédure du paragraphe 4.b. »

beaktande av alla relevanta omständigheter, däribland om den parten har bestridit tillämpningen av det förfarande som avses i punkt 4 b.”

Article 5

1. This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe signatories to the Convention, which may express their consent to be bound by:

a) signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or

b) signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 6

1. This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date on which three

Article 5

1. Le présent Protocole est ouvert à la signature des Etats membres du Conseil de l'Europe signataires de la Convention, qui peuvent exprimer leur consentement à être liés par :

a) signature sans réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation ; ou

b) signature sous réserve de ratification, d'acceptation ou d'approbation, suivie de ratification, d'acceptation ou d'approbation.

2. Les instruments de ratification, d'acceptation ou d'approbation seront déposés près le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 6

1. Le présent Protocole entrera en vigueur le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date à laquelle trois

Artikel 5

1. Detta protokoll står öppet för undertecknande av de medlemsstater i Europarådet som har undertecknat konventionen. Dessa kan uttrycka sitt samtycke till att vara bundna genom

a) undertecknande utan förbehåll för ratifikation, godtagande eller godkännande, eller

b) undertecknande med förbehåll för ratifikation, godtagande eller godkännande följt av ratifikation, godtagande eller godkännande.

2. Ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrumenten ska deponeras hos Europarådets generalsekreterare.

Artikel 6

1. Detta protokoll träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter den dag då

High Contracting Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 5.

Hautes Parties contractantes à la Convention auront exprimé leur consentement à être liées par le Protocole conformément aux dispositions de l'article 5.

tre höga fördragslutande parter i konventionen har uttryckt sitt samtycke till att vara bundna av protokollet i enlighet med bestämmelserna i artikel 5.

2. In respect of any High Contracting Party to the Convention which subsequently expresses its consent to be bound by this Protocol, the Protocol shall enter into force for that High Contracting Party on the first day of the month following the expiration of a period of three months after the date of expression of its consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 5.

2. Pour toute Haute Partie contractante à la Convention qui exprimera ultérieurement son consentement à être liée par le présent Protocole, celui-ci entrera en vigueur à l'égard de cette Haute Partie contractante le premier jour du mois qui suit l'expiration d'une période de trois mois après la date de l'expression de son consentement à être liée par le Protocole conformément aux dispositions de l'article 5.

2. För varje hög fördragslutande part i konventionen som senare uttrycker sitt samtycke till att vara bunden av detta protokoll träder protokollet i kraft den första dagen i den månad som följer efter utgången av en period om tre månader efter den dag då den uttryckte sitt samtycke till att vara bunden av protokollet i enlighet med bestämmelserna i artikel 5.

Article 7

Pending the entry into force of this Protocol according to the conditions set under Article 6, a High Contracting Party to the Convention having signed or ratified the Protocol may, at any moment, declare that the provisions of this Protocol shall apply to it on a provisional basis. Such a declaration shall take effect on the first day of the month following the date of its

Article 7

En attendant l'entrée en vigueur du présent Protocole dans les conditions prévues à l'article 6, une Haute Partie contractante à la Convention ayant signé ou ratifié le Protocole peut, à tout moment, déclarer que les dispositions de ce Protocole lui seront applicables à titre provisoire. Cette déclaration prendra effet le premier jour du mois qui suit la date de sa réception

Artikel 7

I väntan på att detta protokoll träder i kraft i enlighet med villkoren i artikel 6 får varje hög fördragslutande part som har undertecknat eller ratificerat protokollet när som helst förklara att bestämmelserna i detta protokoll ska tillämpas provisoriskt för den parten. En sådan förklaring träder i kraft den första dagen i den månad som följer efter den dag då den har motta-

receipt by the Secretary General of the Council of Europe.

Article 8

1. From the date of the entry into force or application on a provisional basis of this Protocol, its provisions shall apply to all applications pending before the Court with respect to all High Contracting Parties for which it is in force or being applied on a provisional basis.

2. This Protocol shall not apply in respect of any individual application brought against two or more High Contracting Parties unless, in respect of all of them, either the Protocol is in force or applied on a provisional basis, or the relevant corresponding provisions of Protocol No. 14 are applied on a provisional basis.

Article 9

This Protocol shall cease to be in force or applied on a provisional basis from the date of entry into force of Protocol No. 14 to the Convention.

par le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe.

Article 8

1. A la date de l'entrée en vigueur ou de l'application à titre provisoire du présent Protocole, ses dispositions s'appliquent à toutes les requêtes pendantes devant la Cour concernant toutes les Hautes Parties contractantes pour lesquelles le Protocole est en vigueur ou est appliqué à titre provisoire.

2. Le présent Protocole ne s'applique pas aux requêtes individuelles introduites contre deux ou plus Hautes Parties contractantes, sauf si le Protocole est en vigueur ou est appliqué à titre provisoire à l'égard de toutes ces Parties, ou si les dispositions correspondantes pertinentes du Protocole n° 14 sont appliquées à titre provisoire à leur égard.

Article 9

Le présent Protocole cessera d'être en vigueur ou d'être appliqué à titre provisoire à la date d'entrée en vigueur du Protocole n° 14 à la Convention.

gits av Europarådets generalsekreterare.

Artikel 8

1. Från och med den dag då detta protokoll träder i kraft eller börjar tillämpas provisoriskt ska bestämmelserna i det tillämpas på alla klagomål som då är anhängiga hos domstolen mot alla höga fördragslutande parter för vilka det är i kraft eller tillämpas provisoriskt.

2. Detta protokoll ska inte gälla för enskilda klagomål mot två eller flera höga fördragslutande parter om inte protokollet är i kraft eller tillämpas provisoriskt för alla dessa parter eller motsvarande bestämmelser i protokoll nr 14 tillämpas provisoriskt.

Artikel 9

Detta protokoll ska upphöra att gälla eller tillämpas provisoriskt från och med den dag då protokoll nr 14 till konventionen träder i kraft.

Prop. 2009/10:52
Bilaga 1

Article 10

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) the date of entry into force of this Protocol in accordance with Article 6;
- d) any declaration made under Article 7; and
- e) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 27th day of May 2009, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each

Article 10

Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe notifiera aux Etats membres du Conseil de l'Europe :

- a) toute signature ;
- b) le dépôt de tout instrument de ratification, d'acceptation ou d'approbation ;
- c) la date d'entrée en vigueur du présent Protocole conformément à l'article 6 ;
- d) toute déclaration faite en vertu de l'article 7 ; et
- e) tout autre acte, notification ou communication ayant trait au présent Protocole.

En foi de quoi, les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Protocole.

Fait à Strasbourg, le 27 mai 2009, en français et en anglais, les deux textes faisant également foi, en un seul exemplaire qui sera déposé dans les archives du Conseil de l'Europe. Le Secrétaire Général du Conseil de l'Europe en communiquera copie certifiée conforme à chacun des

Artikel 10

Europarådets generalsekreterare ska underrätta Europarådets medlemsstater om

- a) undertecknande,
- b) deponering av ratifikations-, godtagande- eller godkännandeinstrument,
- c) dag för detta protokolls ikraftträdande enligt artikel 6,
- d) förklaringar enligt artikel 7 och
- e) andra åtgärder, notifikationer eller underrättelser som rör detta protokoll.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat detta protokoll.

Upprättat i Strasbourg den 27 maj 2009 på engelska och franska, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda exemplar som ska deponeras i Europarådets arkiv. Europarådets generalsekreterare ska överlämna en bestyrkt kopia till varje medlemsstat i Europarådet.

member State of the Council of Europe.   Etats membres du Conseil de l'Europe.

Prop. 2009/10:52
Bilaga 1

Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

Härigenom föreskrivs att lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna samt bilagan till lagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Som lag här i landet *skall* gälla den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

– med de ändringar som gjorts genom *tilläggsprotokoll* nr 11 till konventionen, och

– med de tillägg som gjorts genom tilläggsprotokollen nr 1, 4, 6, 7 och 13 till konventionen.

Konventionens och tilläggsprotokollens engelska och franska originaltexter, efter de ändringar och tillägg som nämns i första stycket, finns tillsammans med en svensk översättning intagna som en bilaga till denna lag.¹

Föreslagen lydelse

Som lag här i landet *ska* gälla den europeiska konventionen den 4 november 1950 angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna

– med de ändringar som gjorts genom *ändringsprotokoll* nr 11 och *14a* till konventionen, och

---

Denna lag träder i kraft den dag regeringen bestämmer.

¹ Bilagan har inte tagits med här.

Förteckning över remissinstanserna

Prop. 2009/10:52
Bilaga 3

Efter remiss har yttranden över utkastet till proposition lämnats av Riksdagens ombudsmän, Svea hovrätt, Kammarrätten i Stockholm, Justiekanslern, Juridiska fakultetsnämnden vid Uppsala universitet, Sveriges advokatsamfund och Amnesty International, svenska sektionen.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 november 2009

Närvarande: Statsrådet Ask, ordförande, och statsråden Husmark
Pehrsson, Larsson, Carlgren, Hägglund, Björklund, Carlsson, Littorin,
Borg, Malmström, Sabuni, Krantz

Föredragande: Statsrådet Ask

Regeringen beslutar proposition 2009/10:52 Nya domförhetsregler för en
effektivare Europadomstol